

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De consolatione philosophiae

Boethius, Anicius Manlius Severinus

[Deventer], [1480-85]

Prosa quarta quarti libri

[urn:nbn:de:bsz:31-293110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-293110)

Arce cōditus abdita. Dæc venena potenti?
Detrahūt hominē sibi. Dira quæ pemitus me
ant. Nec nocentia corpori. Mētis vulnere se
uiu nt.

Prosa quarta quarti libri.

Num ego fateor inquā. nec iniuria di
ci video. viciosos tamen hūani cor
poris spēcē seruēt i bæluas tñ aiorum quali
tate mutari. **S**z quorū atrox scelerataq; mē
honorū pniæ seuit idipsū eis licere noluissem
P. Nec licet inqt vti cōuenienti monstrabit
loco. sed tamē si idipsū quod eis licere credi
tur auferat. magna ex pte sceleratorū hōim
poena reuelet. Et enī quod incredibile cuiq;
forte videat. if celiōres eē necē est malos cū
cupita pferēt. qm si ea q cupiūt implē non
possint. Nam si miseruz est vpluisse praua. po
tuisse miserius est. sine quo volūtatis miseræ
langueret effectus. Ita q; cum sua singulis

miseria sit triplia infortunio necesse est vige
antur. quos videas scelus velle a posse a per
ficere. **Boetius.** Accedo inquā sed vti hoc in
fortunio cito careant patrandi sceleris possibi
litate deserti vachementer exopto. **P.** Care
bunt inquit oaus. qm vel tu forsitan velis
vel illi sese aestiment esse carituros. Neq; eni
est aliquid in tā breuibus vitæ metis ita secu
rum. quod expectare longum immortalis p
sertim animus putet. Quorum magna spes
et excelsa facinorum machina repentino atq;
insperato saepe sine destruitur. Quod quidē
illis miseræ modum statuit. Nam si nequici
a miseros facit. miserior sit necesse est diutur
nior nequam. Quos infelicissimos esse iudi
carem. si non eorum maliciam saltem mors ex
trema finiret. Et enim si de prauitatis infortu
nio vera conclusimus. infinitam liquet esse
miseriam. quam esse constat eternam. **B.**

Tum ergo mira quidem inquam et concessu difficilis illatio. sed his eam quae prius concessa fuit minime convenire cognosco. **P.** Recte inquit aestimas. sed qui conclusioni accedere durum putat. aequum est vel falsum aliquid praefuisse demonstrat. vel collationem propositionum non esse efficacem necessariae conclusionis ostendat. Alioquin concessis praecedentibus nihil profus est quod de illatione causet. **N**am hoc quoque quod dictum non minus mirum videatur. sed ex his quae sumpta sunt aequum est necessarium. **S.** Quidnam inquam. **P.** Feliciores esse inquit improbos supplicia lucentes. quam si eos nulla iustitiae poena coerceat. Neque id nunc in melius quod cuius veniat in mentem. corrigi ultione praeuos mores. et ad rectum supplicij terrore deduci. caeteris quoque exemplum esse culpanda fugiendi. Sed alio quodam modo infeliciores esse improbos arbitrorim

punitos . tametsi nulla ratio correctionis . nul
lus respectus habeatur exempli **B.** Et quæ
rit inquã pter hoc alius modus? **P.** Et illa bo
nos inquit esse foelices . malos vero miseros
nonne necessimus? **B.** Ita est inquã **P.** Si
igitur inquit miseriæ cuiuspiam bonũ aliquod
addatur nonne foelicioꝝ est eo cuius pura ac so
litaria sine cuiusq̃m boni admixtione miseria
est? **B.** Sic videtur inquã **P.** Quid si eidem
misero qui cunctis careat bonis pter ea quibus
miser est . malum aliud fuerit annexum . nõ
ne inulto infocioꝝ eo censendus est . cuius in
fortunium boni participatione releuatur? **B.**
Quid inquam? **P.** Habent igitur improbi
cum puniuntur quidem boni aliquid annexũ
poenam ipsa; scilicet quæ ratione iusticiæ bo
na est . hñdemq; eam supplicio carent . inest a
liquid alterius mali ipsa impunitas . quã ini
quitatis merito malum esse confessus es **B.**
k i.

Negare nō possū **P.** Multo igitur infœlicio
res improbi sunt iniusta ipunitate donati q̄m
iusta vltione puniti. **Sed** puniri improbos
iustū. impunitos vero elabi iniquū esse mani
festū est **B.** Quis id neget **P.** Sed nec il
lud quidē ait qui q̄z negabit bonū esse omne
quod iustum est contraq̄ quod iniustum est
malū liquet esse **B.** Tū ego. Ita q̄dem cō
sequentia sunt eis quæ paulo ante cōclusa sūt
Sed queso inquā te. Nulla ne animarū sup
plicia post defunctū morte corpus relinquis.
P. Et magna quidē inquit quorū alia poe
nali acerbitate. alia vero purgatoria clemen
tia exerceri puto. **Sed** nūc de his differere cō
siliū nō est. **Id** vero haecenus egimus. vt
quæ indignissima tibi videbat̄ malorum posse
stas eam nullam esse cognosceres. quos q̄
ipunitos q̄tebare. videres nūq̄m improbitatis
suae carē supplicij **Licētiā** quā cito finire p̄ca

baris nec longā eē dicerēs . ifœlioreq; fore . si
diuturnior infœliāssimā vero si ess; æterna .
Post hæc miseriore eē iprobos iusta ipuni
sate dimissos qm iusta vltione punitos . **C**ui
sētētiæ cōsequēs est . vt tū demuz grauiorib;
supplicijs vrgeāt cū ipuniti esse credūt **B**
Tū ego cū tuas inquā rationes cōsidero . nihil
diū verius puto . **A**t si ad hominū reuertar iu
dicia . quis ille est cui hæc nō credenda mō .
H saltem audienda vide ant **P** . **I**ta ē inquit
illa . nequeūt enī oculos tenebris assuetos ad
luce pspiciuæ veritatis attollē . similes q; aui
bus sunt quarum intuitum nox illuminat . di
es cæcat . **D**um enim non rerū ordinem sed
suos intuentur affectus . vel licētiā . vel im
punitatē scelerū putāt eē fœlicē . **V**ide at qd
æterna lex faciāt **M**elioribus aim si cōfōueris
nihil op? ē iudice pmiū deferēte tu te ipse ex
cellētioribus addidisti . **S**i studiū ad peiora
k . ij

delexeris extra ne queheris vltorē. tū te ipse
in deteriora detruxisti. veluti si vicibus sordidā
humū cælumq; respicias. cūctis extra cessan
tibus ipsa cernēdi ratione nūc cœno. nūc fide
ribus interesse videaris **A**t vulgus ista non re
spiciat **Q**uid igitur. his ne accedamus quos
baeluis similes esse mōstrauimus. **Q**uid si q̄s
amisso penitus visu ipsū etiā se habuisse obli
uisceret intuitum. nihilq; sibi ad humanā p
fectionem deesse arbitraretur. num vidētes e
adem caecos putaremus. **N**ōne illud quidem
acquiescent. quod æque validis rationū nitū
tur firmamētis infœlicioēs esse eos qui faciūt
qm̄ qui patiātur iniuriam **R**. **V**ellem inq;̄
has ipsas audire ratioēs **P**. **O**ēm inquit im
probū supplicio dignū negas **R**. **M**ini
me inq;̄ **P**. **I**nfœlices vero esse qui sūt im
probi multipliciter liquet **R**. **I**ta est inq;̄
P. **Q**ui igitur supplicio digni sūt miseros

esse nō dubita? **H.** Cōuenit inquā **P.** Si
igitur cognitor ait resistēs . cui supplicū iſe
rendum putaēs ei ne qui fecisset an qui pertu
lisset iniuriā **H.** Nec ambigo inquā qm
perpeſſo ſatiſfacere dolore ſaciētis? **P.** Miseri
or igitur tibi iniuriæ illator qm acceptor esse
videret? **H.** Consequit̄ inquā **H.** ac igitur a
lij? q; de causis ea radice nitētib? q; turpitude
ſuapte natura miſeros ſaciāt . apparet . illatā
cui libet iniuriā nō accipientis . ſ; inferentis eē
miſeriā **P.** At qui nunc ait contra faciunt ora
tores . Pro his enī q; graue qd acerbūq; p
peſſi ſunt miſerationē iudicū excitare conā
tur . cū magis admittētibus iuſtior miſeratio
debeat . quos nō ab iratis ſed a propicijs po
tius miſerātibus q; accuſatoribus ad iudiciū
ueluti agros ad medicū duci oportebat . ut
culpæ morbos ſupplicio iſecarēt . quo pacto
deſenſorū opa vel tota frigeret . vel ſi pdeſſe
le . in

hominibus mallet in accusationis habitū ver-
teretur. **I**psi quoque improbi si eis a liqua rīmu-
la virtutē relicta fas esset aspicere. victorūque
sortes poenarū cruciatibus se deposituros vide-
rent. cōpensatione adipiscēdæ probitatis nec
hos cruciatos esse dicerent. defensorūque opera
repudiarēt. ac se totos accusatoribus iudiciū
busque pmitterēt. **Q**uo fit vt apud sapientes
nullus pro suis odio locus relinquatur. **N**ā bo-
nos quis nisi stultissimus oderit. malos vero
odisse ratione caret. **N**ā sicuti corporū languor
ita viciōsitas quidam est quasi morbus ani-
morum. **C**ū aegros corpore minime dignos
odio. sed potius miseratione iudicemus. mul-
tō magis nō insequēdi. hī miserādi sunt. quo-
rū mentes omni languore atrocior vrget im-
probitas.

Metrum quartum libri quarti.